

På väg mot anarkismen

Errico Malatesta

1931

Den åsikten torde vara mycket utbredd, att vi emedan vi kalla oss revolutionära, skulle vara av den åskådningen att anarkismen med ens skulle låta förverkliga såsom en omedelbar följd av en folkresning, vilken med våld förstört och förintat allt det gamla. Det finns för övrigt ock många kamrater som tänka sig den kommande omvälvningen på sådant sätt.

Denna missuppfattning ger förklaring till varför så många av våra motståndare på fullt allvar tro att anarkismen är en omöjlighet.

Och den ger ävenledes förklaring till att så många kamrater vilka funnit att anarkismen, till följd av den låga sedliga nivå varpå massorna befinna sig, ej kan så där helt plötsligt förverkligas, nu vackla hit och dit mellan en livsfrämmande dogmatism och en opportunist som omsatt i praktiken låta dem glömma att de äro anarkister samt att de som sådana måste bemöda sig om anarkismens förverkligande.

Rörde det sig enbart om att ersätta en regim eller en regering med en annan, d. v. s. om att *påtvinga* medmänskorna vår egen vilja, så räckte det ju med att vi helt enkelt satte oss i besittning av de materiella maktmedel vilka kunde anses nödvändiga för att avlägsna förtryckarna samt därpå själva intaga deras plats.

Vi vilja emellertid något helt annat, något högre, nämligen anarkismen. D. v. s. ett på frivillig ömsesidig överenskommelse grundat samhälle, i vilket ingen mer skall kunna påtvinga en annan sin vilja, och i vilket envar efter bästa förstånd och förmåga skall arbeta och verka för det gemensamma bästa och det allmänna välbefinnandet.

Anarkismens triumf kommer först då att vara fullständig och slutgiltig, då alla människor utan undantag, avstått ifrån att vare sig vilja befalla eller bli befallda, och då de har lärt sig förstå och fatta solidaritetens fördelar samt med liv och lust hängiva sig åt uppbyggandet av ett samhälle i vilket intet spår av våld eller tvång mera finns.

Alldeles så som samvetet, viljandet och förmågan så småningom kan tillta och finna nya medel till vidare utveckling, i och med en samtidigt skeende förvandling av omgivningen, alldeles så kommer även anarkismen att så småningom steg för steg med det omgivande att alltmer fördjupa samt utbreda sig.

Det gäller alltså icke att i dag eller i morgon eller inom en tid av 1000 år uppnå anarkismen, utan fastmera att i dag och i morgon och alltjämt sträva fram mot densamma.

Anarkismen är lika med upphörandet av all utsugning och allt förtryck av människor genom människor, d. v. s. med andra ord, lika med avskaffandet av all privategendom och all överhet. Anarkismen är detsamma som eländets, vidskepelsens och hatets försvinnande.

För den skull är varje slag riktat mot monopolvälde, privategendom och stat ett steg fram mot anarkismen. Och så är även fallet, med varje bemödande om folkupplysning samt stärkande av folkets samvete, höjandet av allmänandan och dådlusten.

Det är slag riktade mot det gamla och förlegade samt steg fram mot anarkismen.

Den största svårigheten vid det stora problemets lösning består uti att alltid välja just den vägen som *faktiskt* för oss närmare idealet.

Vi få framför allt akta oss för att förväxla det *verkliga* framåtskridandet med det *skenbara*, samt akta oss för att för en ringa fördels skull som erbjudes, glömma det stora hela, slutmålet. Folket får aldrig låta förleda sig att tro, det man i godo kan komma till rätta med kapitalistväldet.

Det finns just nu i varje land en regering som med våld påtvingar människorna sina lagar och förordningar, och som tvingar oss att låta oss bli utsugna och utnyttjade. Om det systemet behagar oss eller icke är likgiltigt, vi få ej komma därvid i avsikt att ändra detsamma.

Samhällets struktur förblir stel och oföränderlig, även om folket önskar och vill en förändring därav. Utvecklingens fredliga och regelbundna förlopp hämmas, och med våld måste kanske vägen banas. Vi skola för den skull kanske icke kunna undvika den våldsamma revolutionen och skola så länge vilja den som det ännu någonstädes finnes några som tvingas att göra vad som bär dem emot. Så snart som överhetens våldsmakt emellertid är avlägsnad, förlorar också vårt våld sitt existensberättigande.

Den dag som är förmå vi ej avskudda oss regeringsväldet. Måhända skola vi ej kunna förhindra att på spillrorna av den regeringsform som nu existerar det uppbygges en annan. Det regeringsväld som då emellertid uppstår, skola vi också bekämpa, och vi skola så vitt möjligt alltid och alltjämt vägra underkasta oss dess lagar. Våld komma vi att möta med våld.

För var gång emellertid som auktoritetstron av någon anledning försvagas och större frihet tillkämpas (ej vinnes med tiggeri), i och därmed tages också ett steg framåt hän mot anarkismen. Vi äro på denna väg så länge vi betrakta varje slag av regering som en fiende, med vilken man aldrig sluter vapenstillestånd - då vi kommit till den slutsatsen att ju mera man inskränker på densamma befogenheter och makt, desto mindre ohägn och ofärd anstiftar den.

Med regering förstå vi och mena varje människa och varje grupp av individer, i staten, i församlingarna, i föreningar och sammanslutningar vilka ha rätt att stifta lagar och förordningar som därpå påtvingas dem vilka ogilla desamma.

För ögonblicket förmå vi icke avskaffa privatäganderätten och vi kunna ej heller förfoga över produktionsmedlen, för att arbeta fritt; måhända skola vi ej heller efter en kommande revolutionär rörelse förmå detta, men det får ingalunda hindra oss och avhålla oss från att alltjämt bekämpa kapitalismen. Men varje, till synes ringa seger vunnen av de arbetande mot företagarväldet, varje mot utsugningen riktat anlopp, varje minsta smula rikedom som avhändes monopolväldet och tillföres det allmänna, allt sådant betyder ett framsteg, ett närmande till anarkismen. Detsamma gäller varje förstärkning av arbetarnas fordringar, varje höjande av deras dådkraft.

Det gäller varken mer eller mindre än att folket gör sin vilja gällande samt söka fråntaga monopolisterna det som de med skydd och hjälp av sina regeringar och lagar frånrövat de arbetande.

Så snart emellertid som våldet försvunnit ur det mänskliga samhället och produktionsmedlen stå alla dem till fritt förfogande som vilja skapa värden då blir allt det övriga ett händelseförlopp av fredlig utveckling.

När alla regeringar jämte alla de av dem beskyddade skadliga institutionerna försvunnit, så snart alla ha vunnit frihet samt tillkämpat sig bestämmanderätten över produktionsmedlen, varförutan friheten är en lögn, skola vi omintetgöra allt det gamla som ännu finnes kvar endast i den mån det kan ersättas med nytt och bättre.

Som t. ex.: Livsmedelsframställandet och distributionen äro i det nuvarande samhället synnerligen bristfälliga, i det att desamma endast tjäna kapitalistiska intressen samt försiggår med stort slösande av material och arbetskraft. Men icke desto mindre vore det ju obetänksamt att desorganisera det hela, innan folkförsörjningen hunnit säkerställas på ett mera logiskt och rättfärdigt sätt.

Det finns ett postväsen, vilket som det nu är vore värt mycken kritik. Men än så länge betjäna vi oss av detsamma för avsändandet och mottagandet av brev. Vi fördraga alltså denna institution sådan den är så länge vi ej kunna göra något åt dess förbättrande.

Det finns skolor, men vilka skolor!

Vi vilja dock naturligtvis icke att våra barn under tiden vi vänta på något bättre skola gå sin väg fram genom livet som analfabeter, därför nöja vi oss med dem.

Vi se härav att till skapandet av anarkismen det ej är nog med den materiella kraften varmed revolution göres, utan det fastmera kommer an på att de eniga på de mest olika områden sysselsatta arbetarna, inom och ur sig själva samt utan vare sig hjälp eller medverkan av kapitalet och överheten skapa fram samhällets omdaning.

Likaledes kan man konstatera att de anarkistiska idéerna ej på minsta vis stå i strid med lagarna om utveckling, vilket de vetenskapliga socialisterna vilja påstå. De anarkistiska idéerna äro tvärtom åskådningar som anpassa sig förträffligt till nyssnämnda lagar. De äro det experimentella systemet, försökssystemet, som från forskningens område överflyttas till det samhällliga förverkligandets fält.

Det Anarkistiska Biblioteket

Errico Malatesta
På väg mot anarkismen
1931

Tidningen Brand #11, #12 1931

www.anarkistiskabiblioteket.se